

הבמאי הישראלי הראשון שהשלים במצריים סרט תיעודי. המבוסס על יומן המילחמה של חיל־קומנדו מצרי. מגלה את רגשותיו ומחשבותיו

מיכה שגריר (40) נולד באוסטריה, למד בתל-אביב, היה חבר קיבוץ הראל, שירת ביחידת נח"ל מוצנח, ניפצע במיבצע "קדש", שימש ככתב, "על המשמר" בירושלים (1968); כתב, "שידורי ישראל" (65-1961); שימש ככתב-צבאי במילחמות ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים. בשנים 1959 ו-1965 זכה בפרס אגודת העיתונאים. סרטיו של שגריר: "מסחאים" (1965); "שי עגנון" (1966); "הסיירים" (1967 - עלילתי); "המילחמה לאחר המילחמה"

מיכה שגריר (40) נולד באוסטריה, למד בתל-אביב, היה חבר קיבוץ הראל, שירת ביחידת נח"ל מוצנח, ניפצע במיבצע "קדש", שימש ככתב, "על המשמר" בירושלים (1968); כתב, "שידורי ישראל" (65-1961); שימש ככתב-צבאי במילחמות ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים. בשנים 1959 ו-1965 זכה בפרס אגודת העיתונאים. סרטיו של שגריר: "מסחאים" (1965); "שי עגנון" (1966); "הסיירים" (1967 - עלילתי); "המילחמה לאחר המילחמה"

החיים הם מסריט

שנכתב בלי דמיון...

מצד אחד, מוסיפה נופך רומנטי לדברים, ומצד שני היא ממיסה את לבנו. לראות ביום שישי בערב הרוגים בצומת סרפאוס, וסליחה על מישהו המילים, הרוגים שצולמו על חי יום קודם לכן, התמונה הזאת עורה לנו לחיות עם המראות האלה, ומצד שני הפכה אותם לכעין תמונות מתוך עליסה בארץ הפלאות. מה גם שבעיקבות צילומי ההרוגים באו גם צילומי הלוחמים על כורסאות, בצל עצי המאנגו. זה הפך את המילחמה לנסבלת.

אני הולך עלשיו לעשות דבר שהוא לא־מנומס ולא־צנוע, וזה לצטט את עצמי. הכתבה השנייה ששידרתי, בבוקר יום אל"ף מצומת טאסה, אמרת: "היום פגשתי את החייל שנשבע להרוג את כל מי שיוציא לאור אלבומי ניצחון. זאת תהיה, כנראה, מילחמה קשה וממושכת. אבוי לנו אם נהיה שיכורים ניצחון. אולי הדבר החמור ביותר שקורה זה שהערבים למדו להילחם כמו היהודים, וכמה יהודים למדו לשדר כמו ערבים."

בנקודה זאת לא היה המשך לשידור, מפני ש"הכתוב" אותי מהאוויר, כי פיתאום היה דיבור לא־נחמד, ומנר גד לכל השידורים שהתפארו ב"מיגור האויב המצרי..." דבר שלא היה ולא נברא.

האם מילחמת יום־הכיפורים העניקה עצמאות ליכולת הדיווח של הטלוויזיה הישראלית?

התשובה היא פשוטה. בעוד כתב רדיו יכול היה לשבת ברפידיים ולספר למאזיניו איך שהוא אינו מקנא בחיילים המצריים ליד התעלה, העולים באש מטוסינו, הרי שכתב טלוויזיה היה צריך לצלם מראות כאלה, ומראות כאלה כמו־כן לא היו. נקודה שנייה: הטלוויזיה, ובעיקר מחלקת־החדשות, השתחררה יותר מתחושת־שליחות פנימית שיש צורך לחנך מישוהו, וגם מאימי השילטון, שניסה להטיל עליה שלי-

לנו דרך אמצע־תיקשורת זה, ומה שהכי נורא הוא שלא עושים את זה במיסגרת מוגדרת של "תשידורי שרות", אלא מנסים לטפסף את זה בתוך המידע. זה אולי הפשע הגדול ביותר בתיקשורת: עירבוב של מידע עם דיעות, מבלי שהצופה התמים יכול להבין חין בזה.

האם הטלוויזיה משתלמת על קצב האי־רוצים המתרחשים באחרינה במרחב?

אני חושב שאני אחד האנשים הבודדים שאינו מגזים בציפיות שלו מהטלוויזיה, ושגם אינו מפתח מהמדיים הזה. על איזה פחד אתה מדבר?

האסון הוא שדווקא אנשים אינטליגנטיים מתייחסים לטלוויזיה ביראת־כבוד מופרזת, כאילו ממנה תצא הגאולה התרבותית־פוליטית. כלומר, הם מצפים ממנה למילה ש"תציל את העולם, או שהם מתייחסים אליה כאל סיטרא אחרא. המשחיתה את הנפש הטהורה, והמבלבלת את דעתם של אנשים טובים.

לי ברור איך עובד המדיים הזה. מתה הציפיות מהטל־וויזיה מתחלק לשלושה יעדים: (1) שתבדר, (2) שתחנך, (3) שתביא מידע.

האמת היא שהטלוויזיה יכולה רק לבדר ולהביא מידע, ולעולם לא לחנך. כך שניתן ללמוד לחיות עם המדיים הזה, מבלי לפחד ממנו.

זו הסיבה שהטלוויזיה הטובה ביותר בעולם היא הטל־וויזיה הבריטית, המביאה מידע ומבדרת. הטלוויזיה האמריקאית, לעומתה, מביאה מידע במתכונות של בידור, ולכן היא נמצאת בירידה. הטלוויזיה הסובייטית מתאמצת אך ורק לחנך, ולכן היא מחטיאה את מטרתה.

תן לי דוגמה של מסירת מידע במתי־כונות של בידור.

וולטר קרונקייט שאו. או מופע העירום המילולי של ברברה וולטרס. וגם ה"תפוס כפי יכולתך" של דייוויד פרוסט עם ריצ'ארד ניקסון. במקביל, הרי שגם תוכניות בידור שהורות מנסות להטיף, תוכניות כמו עני ועשר, שהסיפה לכך שעני וטוב לו ועשיר וטוב לו, וששניהם אחים ל"חלום האמריקאי", ועל כן מדוע שירימו יד איש על אחיו, ובעיקר כאשר אפשר לצייר את האיש הרע כמו מתוך ציורי תנ"ך לילדים.

כיצד משתלבת הטלוויזיה הישראלית בתמונה העגומה הזאת של התיקשורת האלקטרונית?

היא נמצאת במצב הכי פאתטי, ואולי אפילו מבלי שהיא יודעת, או מוכנה להודות, היא הכי קרובה לטלוויזיה

גבלסים קטנים מצפים לישועה הסנדחית והעמולחית מן הסרט התיעודי

חיות שכאלה. צוותי־טלוויזיה עשו בסך הכל מלאכה פשוטה ואלמנטרית, כמו שעשו במחלקת החדשות של ה"בייביס" בלונדון, או האו"ביס" בניו־יורק.

האם הטלוויזיה הישראלית הגיעה לשיא אים תיקשורתיים?

כן. לשני מצביישיא. הראשון במילחמת יום־הכיפורים, והשני במיתקפת השלום הנוכחית. מדובר בימים שבהם מביא המסך הקטן לחדרי־המיטות את הרגעים האמיתיים של הדראמות הקריטיות ביותר בתולדות המדינה, כימעט כמו שידור חי, כמו בהעברה של מישחק־הכדורסל בירטון. זה שיא כוחה של טל־וויזיה, וחלומה של כל תחנה הוא להיות קרובה לזירת האסונות הגדולים, קרוב להתפרצות הריגעש, או שיטפון, שהורג 60 אלף בני־אדם, להיות עד לרצח נשיא, או לפחות לרצח של רוצח נשיא.

מבחינה מיקצועית, אין ספק שבשני שיאים אלה מילאה הטלוויזיה הישראלית את יעודה מעבר למצופה. היא היתה קרובה מאוד לזירה, ודווקא משום־כך היא הבליטה את החולשה העיקרית של המדיים הזה.

איון? אולי דווקא הנוכחות הקרובה לזירת ההתרחשויות,

חלומה של כל טלוויזיה הוא להיות קרובה לזירה של אסונות גדולים!

הבריטית. כלומר, מביאה מידע לקהל הצופים שלה, ומנסה לבדר אותו. אבל ביגלל המצפון הרע של חלק מהעובדי דים בה, שאולי רצו להיות פעם פייטנים או שחקני־במה, מנסים לחנך אותו במידיים הארצי הזה. יתכן שמגמה זו באה בשל לחצים פוליטיים־מיפלגתיים חיצוניים. להצים אלה הם, אולי, התחום היחיד שאחוזות־המיפלגות בו מוחלטת, והלחץ של השמאל אינו סימפאטי יותר מהלחץ של הימין. כך שבגלל לחצים מנסים להטיף